

**VENDIM**  
**Nr.9, datë 29.2.2012**

**NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

|                   |                                |
|-------------------|--------------------------------|
| Bashkim Dedja     | kryetar i Gjykatës Kushtetuese |
| Vladimir Kristo   | anëtar i “ “                   |
| Xhezair Zaganjori | anëtar i “ “                   |
| Petrit Plloçi     | anëtar i “ “                   |
| Sokol Berberi     | anëtar i “ “                   |
| Fatmir Hoxha      | anëtar i “ “                   |
| Admir Thanza      | anëtar i “ “                   |
| Altina Xhoxhaj    | anëtare e “ “                  |
| Vitore Tusha      | anëtare e “ “                  |

me sekretare Elta Milori, në datën 22.12.2011 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr. 54/29 akti, që i përket:

KËRKUES: Basri Bejtja, përfaqësuar nga avokati Ferdinand Doja, me prokurë

SUBJEKTI I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën, i vendimit nr. 626, datë 10.10.2007 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë dhe kthimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 31/ç, 42/2, 43, 131/f, 134/g të Kushtetutës; neni 27 e vijues i ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese në Republikën e Shqipërisë”; neni 6/3, shkronja “c” i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ)

**GJYKATA KUSHTETUESE,**

pasi dëgjoi relatoren e çështjes, Vitore Tusha; përfaqësuesin e kërkuarit që kërkoj pranimin e kërkesës dhe, pasi bisedoi çështjen në tërësi,

**VËREN:**

**I**

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër, me vendimin nr. 250, datë 23.12.1999 e ka deklaruar kërkuar fajtor për veprat penale të “vrasjes me dashje e mbetur në tentativë” dhe të “armëmbajtjes pa leje” dhe e ka dënuar me 10 vjet burgim.

2. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 134, datë 24.6.2002, ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër dhe dërgimin e çështjes për rigjykim pranë kësaj gjykate, por me një trup tjetër gjykuar.

3. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër, me vendimin nr. 364, datë 29.12.2004, ka vendosur deklarimin fajtor të kërkuarit për veprat penale të “vrasjes me paramendim të mbetur në tentativë” dhe të “mbajtjes pa leje të armëve luftarake”. Në mbështetje të neneve 78/1 e 23 dhe 278/2 të Kodit Penal (KP) kërkuar është dënuar, respektivisht, me 12 vjet dhe 2 vjet burgim. Në zbatim të nenit 55/3 të KP-së, kërkuar është dënuar, përfundimisht, me 12 vjet burgim.

4. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 280, datë 25.10.2005, ka vendosur ndryshimin e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër, duke e deklaruar kërkuar fajtor për veprën penale të “kanosjes”, parashikuar nga neni 84 i KP-së dhe pushimin e gjykimit të çështjes bazuar në nenin 4 të ligjit nr. 8895, datë 16.05.2002 “Për dhënien e amnistisë”. Gjykata e Apelit ka lënë në fuqi deklarimin fajtor dhe masën e dënimit për veprën penale të armëmbajtjes pa leje të armëve luftarake, 2 vjet burgim.

5. Proceset gjyqësore në gjykatat e mësipërme janë zhvilluar në mungesë të kërkuarit, i cili ka qenë i përfaqësuar nga mbrojtës të zgjedhur nga familjarët me pëlqimin e tij.

6. Gjykata e Lartë, mbi ankimin e prokurorit, me vendimin nr. 626, datë 10.10.2007, ka vendosur prishjen e vendimit nr. 280, datë 25.10.2005 dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 364, datë 29.12.2004 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër, që e dënonte të pandehurin me 12 vjet burgim.

7. Në datën 7.3.2011, kërkuesi është arrestuar në shtetin italian me kërkesë të shtetit shqiptar.

## II

8. Kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese në datën 13.6.2011, duke pretenduar cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor në këto aspekte:

- Është cenuar e drejta e mbrojtjes, si rezultat i mosrespektimit të kërkesave të Kodit të Procedurës Penale (KPP) në lidhje me njoftimin e rekursit të pandehurit në mungesë ose mbrojtësit të tij. Kërkuesit i është mohuar e drejta që argumentet e mbrojtjes të dëgjohen si ato të prokurorit, duke cenuar barazinë e armëve dhe gjykimin kontradiktor.

- Është cenuar parimi i mosrëndimit të pozitës së të pandehurit, pasi procesi gjyqësor në Gjykatën e Lartë, për shqyrtimin e rekursit të paraqitur nga prokurori është zhvilluar në mungesë të të pandehurit, të mbrojtësit të tij dhe nuk i është caktuar një mbrojtës kryesisht.

## III

### A. Në lidhje me legjitimitimin e kërkuesit

9. Gjykata Kushtetuese (Gjykata) thekson se çështja e legjitimitimit të kërkuesit lidhet drejtpërdrejt me iniciimin e një procesi kushtetues. Individidi, në kuptim të neneve 131, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “g” dhe pika 2 të Kushtetutës, mund të vërë në lëvizje këtë Gjykatë për çështje që lidhen me interesat e tij, kur pretendon se i janë cenuar të drejtat kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike. Në këtë kuptim, Gjykata çmon se kërkuesi legjitimohet *ratione personae*.

10. Në lidhje me legjitimitimin *ratione temporis*, Gjykata vlerëson se në vështrim të nenit 30, pika 2 e ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, kërkesat e individit për shkeljen e të drejtave kushtetuese paraqiten jo më vonë se 2 vjet nga konstatimi i shkeljes.

11. Gjykata konstaton se gjykimi në Gjykatën e Lartë është zhvilluar në mungesë të kërkuesit, të mbrojtësit të caktuar nga familjarët (me pëlqimin e tij) dhe pa ju caktuar mbrojtës kryesisht. Vendimi i dhënë nga Kolegji Penal në përfundim të procesit gjyqësor nuk i është komunikuar as kërkuesit personalisht dhe as mbrojtësit të caktuar nga familjarët.

12. Gjykata vlerëson se marrja dijeni e kërkuesit për përmbajtjen e vendimit nr.626, datë 10.10.2007 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë nuk provohet të jetë bërë me ndonjë mënyrë tjetër, përveç njoftimit të këtij vendimi në datën 7.3.2011, kur kërkuesi është arrestuar në shtetin italian për llogari të autoriteteve shqiptare. Për rrjedhojë, kërkuesi legjitimohet *ratione temporis* për vënien në lëvizje të gjyimit kushtetues.

13. Gjykata konstaton, gjithashtu, se shqyrtimi i pretendimi të kërkuesit se vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë nr. 626, datë 10.10.2007, i ka mohuar atij të drejtën e mbrojtjes, si një nga standardet e të drejtës për një proces të rregullt ligjor, është *prima facie* në juridiksionin e Gjykatës Kushtetuese. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se kërkuesi legjitimohet edhe *ratione materiae*.

### B. Në lidhje me pretendimin për cenimin e së drejtës së mbrojtjes në Gjykatën e Lartë

14. Kërkuesi pretendon se procesi i zhvilluar në Gjykatën e Lartë ka cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor në drejtim të standardit të mbrojtjes, barazisë së armëve, gjykimin kontradiktor dhe mosrëndimit të pozitës së të pandehurit. Sipas kërkuesit, shqyrtimi i rekursit të paraqitur nga prokurori dhe zhvillimi i procesit në Gjykatën e Lartë në mungesë të tij, të mbrojtësit të tij dhe moscaktimi i një mbrojtësi kryesisht i kanë rënduar pozitën dhe i kanë mohuar të drejtën që pretendimet e tij të dëgjohen njëjloj si ato të prokurorit.

15. Gjykata ka vlerësuar se e drejta e një personi të akuzuar, për të qenë i pranishëm në seancën dëgjimore të akuzave të ngritura kundër tij, është thelbësore për një proces të drejtë. Kjo e drejtë përfshin jo vetëm praninë fizike, por edhe aftësinë për të dëgjuar dhe ndjekur procedimet, për të kuptuar provat

dhe argumentet, për të orientuar përfaqësuesit ligjorë dhe për të dhënë fakte. Edhe pse nuk është absolute, e drejta e çdokujt, të akuzuar për një veprë penale, për t'u mbrojtur efektivisht nga një mbrojtës ligjor, është një nga kriteret kryesore të gjykimit të drejtë. Një person i akuzuar penalisht nuk e humb këtë të drejtë thjesht për faktin se ai nuk ndodhet vetë personalisht në gjyq (shih vendimin nr. 45, datë 10.10.2011 të Gjykatës Kushtetuese).

16. Që e drejta e mbrojtjes të jetë reale dhe efektive, ushtrimi i saj nuk duhet të pengohet, por përkundrazi, gjykata duhet të marrë të gjitha masat ligjore që në funksion të procesit të drejtë, jo vetëm të sigurojë praninë e mbrojtësit në gjykim, por dhe t'i japë atij mundësinë të bëjë mbrojtje reale duke respektuar barazinë e armëve (shih vendimin nr. 10, datë 2.4.2009 të Gjykatës Kushtetuese).

17. Sipas praktikës së kësaj Gjykate, si dhe të GJEDNJ-së, është detyrë e autoriteteve shtetërore përkatëse që të njoftojnë në mënyrë rigoroze, konform kërkesave procedurale, të pandehurin ndaj të cilit ka filluar një proces penal, pasi vetëm në këtë mënyrë mund të arrihet në përfundimin se i pandehuri ka hequr dorë me vullnetin e tij të lirë nga pjesëmarrja në gjykim. Vërtetimi i këtyre fakteve, sipas Gjykatës, është detyrë e organeve kompetente. Me këtë detyrim të organeve përkatëse shtetërore, për të njoftuar në mënyrë rigoroze të pandehurin dhe për të provuar se ai i fshihet drejtësisë, është e lidhur e drejta e tij për të marrë pjesë në gjykim, si dhe e drejta e gjykatës për të vendosur për gjykimin e tij në mungesë, kur janë respektuar në mënyrë rigoroze dispozitat për njoftimin (shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 45, datë 10.10.2011).

18. Gjykata rithekson se veçanërisht në procesin penal, barazia e armëve, kontradiktoriteti dhe, lidhur ngushtë me këto, realizimi i mbrojtjes së të pandehurit, garantuar shprehimisht në nenin 31 të Kushtetutës dhe në nenin 6 të KEDNJ-së, përbëjnë në vetvete elementet më thelbësore, të procesit të rregullt ligjor në kuptimin kushtetues. Këto elemente thelbësore të procesit të rregullt ligjor duhet të respektohen në të gjitha shkallët e gjykimit, duke përfshirë dhe atë në Gjykatë të Lartë. Në dallim nga procedurat strikte të gjykimit që zhvillohen në gjykatat e zakonshme, gjykimi në Gjykatën e Lartë, ka si veçori paraqitjen vetëm të argumenteve ligjore. Kompleksiteti i procedurave të gjykimit në Gjykatën e Lartë konfirmohet dhe nga dispozitat që sanksionojnë se palët duhet të përfaqësohen në këtë gjykim nga avokati. Prandaj, shqyrtimi në Gjykatën e Lartë kryesisht të çështjeve të ligjit, jo vetëm që justifikon plotësisht përfaqësimin me avokat në seancën dëgjimore, por për më tepër, bëhet i domosdoshëm për garantimin në favor të të pandehurit të një mbrojtjeje efektive dhe profesionale (shih vendimet: nr. 28, datë 2.10.2009, nr. 37, datë 24.12.2010 të Gjykatës Kushtetuese).

19. Gjykata ka theksuar se interesat e drejtësisë kërkojnë detyrimisht realizimin e mbrojtjes, qoftë edhe me avokat të caktuar kryesisht, të të pandehurit që gjykohet nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë mbi bazën e rekursit të paraqitur nga prokurori, në të cilin, ndër të tjera, kërkohet një rëndim i pozitës së tij në krahasim me vendimin e dhënë për këtë çështje nga gjykata e apelit (shih vendimin nr. 37, datë 24.12.2010 të Gjykatës Kushtetuese).

20. Në rastin në shqyrtim, nga analiza e materialeve shkresore që gjenden në dosjen gjyqësore në emër të kërkuesit, konkretisht procesverbali i seancës të parë gjyqësore në Gjykatën e Lartë, i datës 20.6.2007, rezulton se seanca gjyqësore nuk është zhvilluar dhe është shtyrë në një datë të mëvonshme, pasi Kolegji Penal ka konstatuar se komunikimi i rekursit nuk ishte bërë në rregull, ishte i pafirmosur dhe kishte një shënim ku thuhet “*ky person ndodhet jashtë shtetit*”.

21. Gjykata e Lartë, me shkresën nr. 925 akti, datë 20.6.2007 ka vënë në dijeni Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Shkodër, për shtyrjen e seancës dhe i ka kërkuar komunikimin e rekursit. Sipas dëftesë-komunikimit të datës 3.8.2007, rezulton se është dërguar një kopje e rekursit të prokurorit nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër, por është bërë shënimi se “personi nuk gjendet, është jashtë shtetit”.

22. Sipas procesverbalit të seancës së datës 10.10.2007, rezulton se gjykimi në Gjykatën e Lartë ka vazhduar vetëm në prani të prokurorit dhe në mungesë të kërkuesit dhe të mbrojtësit të caktuar nga familjarët (me pëlqimin e tij). Në përfundim të seancës gjyqësore, Gjykata e Lartë ka vendosur prishjen e vendimit nr. 280, datë 25.10.2005 që e dënonte të pandehurin me 2 vjet burgim dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 364, datë 29.12.2004 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër, që parashikonte një masë më të rëndë dënimi për kërkuesin, 12 vjet burgim.

23. Nga sa më sipër, Gjykata vëren se në aspektin e garantimit të procesit të rregullt ligjor, në kushtet kur rekursi ishte paraqitur nga prokurori, për Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë dilte e domosdoshme marrja e masave në mënyrë që të mos lejonte zhvillimin e gjykimit në mungesë pa i dhënë mundësi palës së akuzuar (kërkuesit) të realizonte mbrojtjen ligjore përmes mbrojtësit të caktuar nga familjarët me pëlqimin e tij apo mbrojtësit të caktuar kryesisht nga gjykata.

24. Si përfundim, Gjykata vlerëson se, në tërësinë e tij, procesi gjyqësor i zhvilluar në Gjykatën e Lartë, në aspektin kushtetues, ka qenë i parregullt, pasi kërkuesit i është cenuar e drejta e mbrojtjes me avokat në këtë gjykatë.

#### PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131 shkronja “f” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës; neneve 72 dhe 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë,

#### VENDOSI:

- Shfuqizimin e vendimit nr. 626, datë 10.10.2007 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
- Kthimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vitore Tusha, Petrit Plloçi, Admir Thanza, Fatmir Hoxha

Anëtarë kundër: Xhezair Zaganjori, Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj